

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold., 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne pettiriste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

O pravništvu, na katero naise blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. i. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Nesrečno stanje slovenskih duhovnikov v Istri.

Prejeli smo sledeče pismo, ki drastično osvetljuje stanje našega duhovenstva v Istri:

Dohajal si mi, dragi „Slov. Narod“, mnogo časa, nijsem te plačal o pravem času zato si mi prestal. (Poravnano. Uredn.) Kakor duhovnik spoznam, daje za človeka jako nelepo, ako dolga ne plača in posebno grdo je za duhovnika, ako se on na časopis naroči in potem dostojne plače ob pravem času zanj ne odraja. „No kadar to sam spoznaš, pa zakaj časnika ne plačaš!“ Prijatelj! ne morem, nemam! Pa kako to, da ti duhovnik ko si, novcev nemaš! saj je še prigovor: da „kjer je far, tam je denar.“ Da! nekdaj je morebiti v istini tako bilo, ali sedaj to ne velja več, posebno tu v Istri ne. Da se ne lažem, ti hočem, ako te je volja me poslušati, odmah dokazati. Župnik v Istri dobiva 315 gold. a njegov duhovni pomočnik 210 gold. av. vr. postavne plače, to je: župnik 87 1/2, pomočnik 57 1/2 krajcarjev na dan. Zdaj pa izhajaj in živi! Vsakter izobražen človek bode odmah na prvi premislek rekel: to je nemogoče, posebno pa v pustoj, siromaškok Istri!

Duhovnik v obče je v položaji, od kojega človeško društvo dandenes v vseh obzirih, posebno pa v gmotnih mnogo mnogo zahteva ali terjaja. Razmere dandenašnjega društvenega življenja zahtevajo od duhovnika najpopred učenosti in vsakostrokovnega znanja; dali kdo ne vé, da se mora učenost in znanje skoraj za vselej le za skope novce kupiti! Ako hoče duhovnik, ker nijeden za celo življenje zadosti naučen iz šole ne pride, s časom napredovati, ter mož na svojem mestu ostati, mora nove knjige in časnike brati; dali knjige in časniki kdo vé da so dragi! Kako pa si more isterski duhovnik poleg mnogobrojnih potreb k udržanju svojega života s 57 1/2 nov. na dan, knjig in časnikov nakupiti?! Vsak dan brez ručnje biti pa brez večerje spat iti vendarle ne more! Haljo in druge mnogovrstne obleke, koja ima lepa, snažna, ter nje krojilo in oblika pravilna biti si ubogi kaplanček s 57 1/2 nov. poleg ručnje, kosila in večerje ne more pripraviti. Nij se tedaj čuditi, ako si kakor mlad lahkomišlenček, takoj za prihodnost v zraku gradove zida, včasi za kakov fujorinec zadolži ter na dolgu ostane. Roditelji, posebno slovenski, zakaj činijo šolati svoje mladence? I! da bi postali duhovni! Pa zakaj neki hočejo le duhovne imeti? I da bi pobožno živeli in enkrat v nebesa prišli? — Nikakor ne! Le redkokrat je to roditeljem istiniti in pravi namen, največkrat jim je to le samo himba. Naj glavnejši namen, ali boljše nagon, da jih za duhovnike šolati činijo je, da bi enkrat imeli, njim kadaj starim, ostaloj čeljadi in še celo vnučkom pomagali; zakaj gotov je „tam denar, kjer je far“, tako si mislijo skoraj vsi ljudje, da, še celo oni izobraženih stanov, koliko več pa še priprosti in neizkušeni Slovenci to misli, koji ne more znati, kako se v gospodskoj službi kruh jé. Da taki ljudje, ako s šolanjem svojega sina zaželen namen dosežejo, od gospoda duhovnika neprestane podpore zahtevajo in povsod za njim lažijo, nije treba nadalje razlagati. Kako razžaljeni, da, srditi so, ako jim njih duhovnik kod prilike pohoda od svoje vpičle plačice ne more desetakov v njih globoke žepe potiskati. — O blažena vidva;

isterski župnik in tvoj duh. pomočnik, koja na toliko ogromne svote novcev in okolo leta zaslužita! O vidva lahko brez skrbi spita! Kaj tebi kaplanček zato, akoprem bi ti kadaj nemili ukaz: sub poena suspensionis moraš do 7 dni tam daleč drugde biti, doletel, s toliko svoto letne plače, se, ako baš tako muhe naletijo tudi dvakrat na leto lahko seliš, ter še vsled imenovanje nove službe pristojbinstveni davek lahko podnašaš; plačaj, pa to je vse. V istini blažena vidva zgoraj imenovana! Vi dva lahko na „škrip škrap“ hodita, lično in lepo oblečena, kakor da bi vaji iz škatljice izpustil. Lahko podučne knjige in časnike bereta, saj jih imata s čem si nakupiti. Vi dva s tolikimi novci lahko k dobrodušnim društvom in ostalim koristnim narodnim ustanovitbam pristopata, tudi pogorelcem, od povodenj, toče, potresa in od koje koli bodi si nezgode poškodovanim ljudem lahko pomagata, da! iz plodne Istre, kjer že 21 let nijedne slabe letine nij bilo, tudi še celo od ene same slabe letine zadetim Doljencem in Notranjem lahko kaj vržeta. Komu bolj kakor vama bi se spodobilo, da poleg tako mastne službe ob godovih in ostalih slovesnih prigradah okusnih kosilov zgotovita, in župane, starešine in ostale velikaše nanje povabita! Da! vajina je tudi sveta dolžnost, da potnike sprejemata in za uboge in bolne vsake baže pred vsemi najpopred skrbita. Gluho-nemih v Gorici in misjonarjev vsake baže: v Jeruzalemu, Afriki, Ameriki i. t. d. nikdar iz nemar ne spustita! Na seminariste, to se že samo ob sebi ume da pozabiti ne smeta! Ako vidva, koja sta duhovnika in tolikanj dohodkov imata, ne bista dala, kdo bi neki še potem kaj dati mogel! Kaj tebe isterski župnik briga, akoprem za nekoliko tednov zbolíš, ti, pri toliko ogromnoj plači, akoprem so ti ustanovljene (štiftane) maše, s kojimi so ti nekdanji pobožni ljudje pomagati mislili, vsled očetovske brižljivosti, s kojom prečastni avstrijski vladike za nižje duhovništvo toliko ljubeznjivo skrbijo, k tvojoj postavnoj plači vračunane, vsled bolezni nezmožen jih mašiti, lahko drugemu duhovniku plačaš, pa bo; saj jih bo, ker so po fujorinu, marsikateri rad mašil, ker tako maš nema izven onih, koje so v misalu. V topljice se tudi lahko popelješ; ako pa ti to nij baš prilično, po zdravitelja pa vendar le lahko šalješ. Tvoj poslanec naj le pové kdo da si, pa bo že šlo, akoprem si daleč v gori in pustinji; ako se dobro pomaže, tudi v nazgor teče. Poleg toliko mastne službe pa moraš vendar le nekoliko pinj prihranjene maščobe imeti; in akoprem si bolan, toliko se boš že še skolenčil, da boš roko stegnil in pomazal! Blažena in novana vidva, srečna sta, kakor tisti šolarček iz Suhe Krajne, koj se je v Novem mestu šolal, mu pa je oče kod pohoda desetčico podaril ter rekel: To imaš sinek! pa poglej koliko sem ti dal. Rabiti to imaš za kruh, knjige, črnilo, hartu, peresje i. t. d. ker pa znam, da ti od tolike svote, poleg vsega rečenega trošenja še lahko kaj ostane, boš pa z ostalim še od stanovanja plačal.

Molči molči mi, bode morebiti kakov isterski duhovnik vskliknil; saj nij res kar ti čenčáš in kvasiš. Tudi jaz kakor duhovnik v Istri služim, pa vendar kakor ptič lepo živim in mi gre hvala Bogu prav dobro. Imenovana dva sta le neumne reve, koja se na svetu niti žveti nijsta

naučila. Naj štédita (šparata), pa bosta imela kakor jaz imam. — „Pa kdo ste vi gospodine, koji tako mogočno ugovarjati morete!“ Vi ste ali objesten pomočnik v bogatem Trstu, ali pa redek mogočen duhovnik na deželi, kjer še po tarim običaji plačo dobivate. Vi gospodine v Trstu, kjer poleg postavne in dokladne plače dan na dan še sto novčičev najmanj, ako bolan nijste, za maše vlečete in še vrhu tega po dvakrat na dan kakor z drogi debelimi svečami mrtvace sprevađjate, se lahko vlečete, v pest smečate in imenovanima rugate. Baš tako tudi vi gospodine nepoškodovane iz dežele, kakor se imenovana dva vas imenovati drzneta, koji na eni od tistih srečnih župnij služite kjer vas vaši župničani po stari šegi s vinom odrajtavati morajo. Da da! tudi vi se lahko bahate in hahljate, koji po sto čabrov vina napravite, ga poleg ugodnega srkanja po 15 do 20 gld. prodajate, in ako vam prodaja na debelo zadosti ne hita, tudi krčmo napravite, novce kujete, novce na obresti dajate in za obresti opet vino ali zlahtno grozdje potegujete. Dali takovih kakor sta vidva, ima Istra v primeri z imenovanimi dvema malo, zatorej kar nič neugovarjajta, nego raje molčita, mirno vživajta, boga in ljudi, koji so vaji na toliko prijetno mesto postavili hvallita, in imenovana koja vama zato nijsva zavidna, namesto da zaničujeta, raje pomilujta. Sreča stoji na opolzlih tléh. Kaj bi bilo z vama, ako bi vam gospodine Tržački! vladni gospodje takole zapéli: V Trstu ima duhovnik tako sigurno vsak dan mašo plačeno, kakor so štiftane sigurno plačene kjer so; ako pa smo štiftane že v račun vzeli, bodimo doslednji ter postavimo v račun tudi ove. Iz blagajne oni nimajo imeti več nič. In vi dični moj nepoškodovanec kako pa bi bilo tudi z vami ako bi vam mogočni gospodje denes ali jutri belo s črnim ovako-le naškropili: Nič več vina, nego 315 gld. mu zložite, tako ima biti, to je postava. Potlej pa ne boste več tistim črnim ptičem koji se tam zdolej neki pod hladno senčico v sipnem pesku mnogobrojno urijo tako neusmiljeno vratove zavijal in njih zapečatane kljunčke tako gostikrat vrtal, in preslastno njih drobavlje tako divno in fletno cuzljal, treba bode tudi včasi k golidi iti in Bog, ako boste ob godovih vina „cvička“ ali „zvižgovca“ imel. A potem še le boste stal v Rhodusu in tu še le pokazal, kako ste se ples življenja plesati naučil! — Da bi ba naši zapovedniki tudi tega ne storili, ne gre jim verovati. Res je da oni sami vpijejo: zboljšati jim moramo; dali nikar jim prehitro ne verujte, njih obečanje je himba. Oni po svojem smislu duhovništva več niti potrebujejo niti rabijo; timveč je njim oni pri njihovem prizadčevanju zavira to, je: na potu. — Ecce Brezovica — razpisana je baš sad, in kaj pravi okrožnica nateca? da bode moral naslédnik dosadajnemu vse ono na račun penzije davati, kar župnija več od 315 gld. donaša. Ker je že do sada tako slabo bilo, kaj bode neki v prihodnjič za hlače? — Vidite tako je v Istri, pa nij ga da bi se kaj potožil, nij ga da bi pomagal! Za učitelje je vse upilo, vse je kričalo, za duhovne v Istri pa vse molči, kakor da bi jim bilo vse po godi in jim šlo dobro. — Nijeden zanje nehaja, sami si pa ne upajo blekniti, in to iz straha ne, da bi se ne zamerili višjim in še to malo ne izgubili kar dobivajo. — Někateri vladike so sicer počeli sprevidjati njih dosadajno zanemaro in ne-

hajnost, dali prepozno je; dokler je njihova beséda še kaj zalegla so pa ali molčali ali pa še celo z vlado vlekli, ter rekali: „Nij dobro, da ima duhovništvo dobro plačo; bolje je da je ubogo — da je potem udano in pokorno. Da-li duhovski stan je prostovoljnost. Duhoven nij duh, nego on je človek. Prostovoljni človek pa krène vselej tje, kjer je kruh, ne tje, kjer je kamen. Bode kakor se je za bati, ako je povsod tako kakor je v Istri, duhovski zarod prestal, in vlada bode po vsem potu sigurno najlaglje svojo neumno svrho dostigla —, a njeni dosodajni zvesti pritrkovalci, prečastni gospodje škofje ali vladike ostali bodo brezslavni vojskovodje brez vojakov, na cedilu. Zatorej vi presijajni in prečastni mogotei nikar sami sebi jame ne kopajte; svojim slugom, ako še kaj pomagati morete pomagajte, da potem tudi vi pomoženi bodete. Nikar jih samo s dušno hrano ne tešite (tolazite), ker vi toliko in toliko tisučakov vsako leto použijete. Saj ste vi oni, koji ovako molite in tudi moliti učite: Gospodine vječni Bože! daj nam svašta ona koja za tjelo potrjubujemo, da s vrjemenitimi dostojno pomoženi, toliko uzdanije vjekovita tražiti možemo.“

Dopisi.

Iz celjskega okraja, 5. sept. [Izv. dop.] Tudi nam je prav, da je ljudski učitelj bolj samostalen, svoboden, tudi mu iz srca privoščimo, da so se učiteljske plače tako ustanovile, da učitelj pošteno in spodobno živeti more. Mi radi višje doklade pri štribri plačujemo, ako le vemo, da je to na našo korist. Ker pa mi za učiteljsko plačo tudi moramo donašati, imamo tudi pravico napake grajati. Učitelj v Ponkvi na pr. je vže postaran in sem ter tje bolehen. Nobeden bi se ne pritožil, ako bi se on potrudil, naj bi se mu dal pomočnik, grajati moramo pa javno, da on mnogokrat svojo hčer mesto sebe v šolo deca podučevati pošilja. Mi imamo krajne in okrajne šolske svetnike in vendar o kaj tacem nobeden ne omeni, akoravno ta napaka više nego dva meseca traja. Še za časa, ko je duhovščina šolo nadzorovala, se je v Laškem trgu prepovedalo soprogi učiteljevi, da ne sme mesto svojega moža podučevati i sedaj, ko smo mislili, da nam bo šolska postava odstranila vse napake, se v zadevi ravnanja našega učitelja nikdo ne oglasi. Druga napaka, katera celo v naš žep sega, je pa ta, da c. k. davkarija iz Šmarja zaradi zaostane štribre i družih davščin na silno izterjatev večji del izpošilja gosp. davkarja samega. Zaostanec, kateri dolga plačati ne more, je prisiljen tudi visoke dijete za davkarja plačevati. Mi vprašamo, ali bi ne bilo mogoče, da bi v imenu c. kr. okraj. glavarstva ne storilo ta posel naše županstvo. Ako bi se to ustanovilo, siromašni zaostanci bi plačevali komaj deseti del stroškov. Ako pa to nij mogoče, zakaj se ne odpošlje kak nižji uradnik, kateremu gre tudi manje odškodovanje. Še moramo omeniti, da smo v Celji slišali celo pripovedovati, da višje finančno ravnateljstvo tudi veleva le nižjim uradnikom izlete po deželi. Mi obračamo v tej zadevi pozornost dotične gosposke na ta dogodek in prosimo, naj se gleda na to, da bo zaostanec na davščini naj nižje stroške za silno izterjatev plačal, kar je le mogoče. Pri tej priliki pa nikakor ne moremo zamolčati, da bi se vsaj spodobilo, da bi se Slovenec v njegovem jeziku imelo povedati, da bo moral i koliko bo moral plačati štribre, da se sicer ne bode njegovo premoženje prodalo. Slovenec plačuj visoko odmerjeni davek v dnarji in na krvi i ne terjaj, da se ti bo v tvojej besedi zato pisalo, Slovenec ti imaš pravico plačevati i molčati, bodi zadovoljen, da borno živeti smeš!

Iz Pulja, 5. septembra. [Izv. dop.] Vsled jako marljivega agitiranja toliko med lahonstvom koliko tudi med bojnim pomorstvom so prišli pri letošnjih volitvah v mestno-občinski zastop možje, od katerih sta obedve stranki mnogo

prospeha se nadejali: lahonstvo je upalo, da bodejo jihovi voljenci nemške „usiljence“ iz mestjanskega starešinstva prognali, lahonska svojat ondi utrdili in razširili ter se še dalje na vladnem kormilu vzdržali; pomorstvo pa si je prizadevalo, po svojih zastopnikih lahonstvu vajeti poveljništva iz rok izviti, se županskega sedeža polastiti in puljske Italianisime z prusnemškim življem nadvladati. Tudi mi pasivni neutralci smo več ali manj od novovoljenega občinskega zastopstva več živahnosti in delavnosti se nadejali in željno pričakovali na preuredbe socijalnih neprimernosti, pod katerimi dosedaj puljsko stanovanstvo zdihuje. A varali smo se in — kakor na Krasu in sploh na Slovenskem — skusili tudi tukaj, da se kandidati ob času volitve ljudstvu prilizujejo in dobri delajo ter mu mnogo lepih stvari obetajo, da jih le za zastopnike voli; kadar pa svoj mandat dobijo in se na sedež poslanstva usedejo, se malo brigajo za naročbe svojih volilcev, kateri celo svoje upanje na-nje stavijo, nego se dajo po trmah in menjenju družih obračati ter pozabijo na visok poklic poslanstva: Mi smo menili, da bodejo od pomorstva voljeni zastopniki — kateri so večjidel Slovani — nekoliko naše občinsko zastopništvo iz njegove zaspianosti, malomarnosti in lenobe predramili in ga z novo močjó prešinoli; računali smo, da bode naš občinski zastop ravno zato s tem večjim vspehom deloval, ker je iz dveh različnih strank sestavljen, kateri bode ena drugo k plodonosni dejavnosti izpodbujali in se moralčno k delavnosti silili ter vzajemno za blagor občinstva in sicer brez ozira na narodnost, delovali. Ali ravno to je glavna opovira blagotvorne delavnosti v našem občinskem zastopu, ker sta v jem dve, iz treh različnih narodnosti — laške, nemške in slovanske — sestavljeni stranki, kateri se po narodnem mišljenju in stopinji izobraženosti zelo razločujete ter veliko več ena drugo pri delovanju prečite nego pospešujete: kar ena stranka hoče, tega druga neče, kar ta zagovarja, ona zametava, in na tak način se ve, da nij mogoče za blagor občinstva delovati niti vzajemno blagostanje, iz raznih narodnosti mešanega prebivalstva, pospeševati. — Najboljši dokaz nedelavnosti našega lahonsko-nemško-slovanskega občinskega zastopstva je, da še zdaj — po preteku treh mesecev po volitvah — župana nemamo in sicer — čujte povod njegove korupcije! — ker je dosedaj bivši župan — bolen. Lahoni pa družega za mestnega župana sposobnega moža ne posedajo, pa tudi ne pustijo, da bi se kateri od bejnega pomorstva volil, nego čakajo, dokler se oni ne ozdravi.

In vsled te korupcije v občinskem zastopu je naše mesto zopet tako zapuščeno in zanemarjeno, da je groza. — Tukaj razsajajo letos razne bolezni, posebno osepnice (koze), katere še sedaj nečejo odjenjati. Stan bolnih z osepnicami še vedno število 50 dosega. Ta bolezen je zaradi nalezljivosti v tem prenaljudnem mestu jako nevarna; in vendar se je tukaj jako malo storilo za branbo razširjanja te bolezni. Pulj posedla samo edino bolnišnico za civilno ljudstvo; ali gorjé mu! kogar osoda določi v to bolnišnico priti: še le tam prav zbolí in se silno pozno ozdravi. Ta bolnišnica je tako zapuščena in zanemarena, da je groza v njeno bližavo priti; in način zdravljenja v nji je zeló — napačen. Bojno pomorstvo ima tukaj velikansko, krasno in jako dobro uredjeno bolnišnico; toda v to je le pomorskim službovnikom in delavcem pomorske orožarnice vstop dopuščen. Revno civilno občinstvo in v tesnih brlogih bivajoče prosto ljudstvo nema nikakšega pribežališča v slučaju bolezni, nego je lastnemu zdravljenju ali pa — stradanju in zapuščenosti civilne bolnišnice prepuščeno. —

Iz Zagreba, 5. sept. [Izvir. dop.] Velika skupščina zagrebške županije je bila že v tretjej seji — ne morebiti odgojena — ampak razpuščena! Ta dogodjaj je naenkrat vse druge zadeve v stran porinil. Zgodilo se je pa to takole. Krcivoj, eden najhujših Rauchijancev, hotel je govoriti med tem, ko je neki drugi govornik

besedo imel. Skupščina se je temu upirala sklicevaje se na ustanove opravnega reda. Veliki župan Mikšič, tudi Rauchijanec, potegnil se je kot predsednik skupščine za Krcivoja. Vsled tega nastal je v skupščini nemir, iz nemira nered, in iz nereda nazadnje burja in chaos. Predsednik je zvonil in zvonil, pa vse zastonj; razburjenosti v skupščini nij mogel več utišati. Na mesto pa, da bi bil sed nico zaključil, razpustil je — čujte! — skupščino. Zmerni politiki sodijo, da je bilo to od velikega župana nepremišljeno, prenagljeno in breztačno, ter mu odrekajo sposobnost rokovođenja parlamentarne skupščine. Črnogledci pa trdijo, da je bil v Rauchijanskem klubu razpust županijske skupščine že poprej dogovorjen in zaključen, ter da se je v ta namen nalašč nemir, nered in razburjenost provocirala kot zaželen povod razpusta. Skupščinarji so se zavoljo tega pri vladi pritožili, od velikega župana pa zahtevali, da na temelju §§. 11. županijskega zakona izvenredno županijsko skupščino skliče. Bodemo videli, kaj bo vlada na pritožbo, in veliki župan na zahtev izvenredne skupščine storil? „Nar. Nov.“ dolže na ravnost narodnjaško opozicijo, ka je ona razpust zakrivila. Če vladino glasilo tako piše, čemu se imamo potem še nadejati! — V Križevcih izstopilo je 30 narodnjaških skupščinarjev iz županijske skupščine, ker se nijso dali po velikem županu Laciki Kukuljeviću maltretirati. — Županijska zastopništva so sicer po vseh naših županijah v svojej večini narodnjaška, uradništvo županijskih magistratov je pa skoz in skoz še Rauchijansko. Doticaj teh dveh neprijateljskih življev mora neobhodno in neizbegljivo burne prizore v županijskih skupščinah prouzročiti. Razpust srbskega cerkvenega kongresa je Rauchijancem vidno greben vzdignil. Vmes se še meša politična strast, in želja maščevanja za pobitje na voliščih in v sabornici. Glasovi o povratku Vakanovića so se spet množiti začeli. Od naših poslancev na skupnem drž. zboru v Pešti pričakujemo, da bodo ogersko vlado o pravem stanji dežele podučili in vse storili, da se vendar enkrat Rauchijanske klike rešimo, ki baje še zmerom v Lonyayu svojo mogočno zaslonbo ima.

Politični razgled.

Češki katoliški list „Čeh“, ki velja kot organ kardinala Švarcenberga, je te dni pojasnil kako škodljivo za katoliško stvar samo, je nemško-centralistično držanje kardinala Ravšerja. „Volksfreund“ na to odgovarja z zabavljicami na Slovane. Ustavaki se pa neumno vesele, sodeči iz te malosti, da se njih protivniki cepijo. Kakor, da bi Ravšer ne bil že od nekdaj sovrag Slovanom!

Ogerski državni zbor je bil 4. septembra s prestolnim govorom odprt. Prestolni govor se obrača posebno na notranje reforme, pravi, da je popravljenje volilnih postav potrebno, ravno tako preuredba tiskovnih postav, reforme v pravosodji, skrb za komunikacije. O hrvatskih zadevah pravi prestolni govor, da je glede na razvojničenje vojne krajine treba pomnožiti število hrvatskih poslancev na vkupnem ogerskem zboru. Kralj opominja ogerski zbor, naj voli regnikolarno deputacijo, ki se bode s hrvatsko regnikolarno deputacijo porazumela o zaželeni reviziji čl. XXX. nagodbenega zakona l. 1868 v smislu §. 70 imenovanega članka. O novi uredbi vojne Krajine bode zbor več predlogov prejel. Na koncu omenja prestolni govor dobre razmere k vnanjim državam in izreka upanje, da bode zbor reforme ne samo nadaljeval nego tudi dovršil.

Hrvatje v ogerskem državnem zboru so ustanovili poseben klub; v zbornici sede v sredi. Nekaj unijonistov je sedlo na mesto, kjer so poprejšnji Rauchovi poslanci sedevali. Razen tega se poroča, da se je 14 (unijonističnih) hrvatskih zastopnikov dalo zapisati v Deákov klub.

Delegacije so sklicane na 16. septembra v Pešto. Bojijo se pa, da bode levica v ogerskem državnem zboru z raztegnjenjem debate o ve-

rifikacijah novih volitev storila, da ogerski zbor do 16. t. m. svojih delegatov ne bode mogel izbrati.

V ogerskem ministerstvu so se zgodile te-le premembe: Pravosodni minister Bitto je odstopil, na njegovo mesto je prišel dosedajni minister za uk in bogočastje Pauler, Paulerjev naslednik v ministerstvu za uk in bogočastje pa je postal svak rajnega ministra iste stroke, barona Eötvös-a, Avg Trefort.

Za odcepljenje Slavonije od Hrvatske piše v Oseku izhajajoči časopis „Drau“. Seveda se temu hrvatski časopisi krepko protivijo. „Obzor“ pravi: „Ako se to jasno smeje delati pred očmi naše vlade in njenih sodišč, kdo se bode še našel, da z rodoljubjem krega javne organe, plačane narodnim novcem“.

V Berlinu so se včeraj cesar avstrijski, ruski in nemški sešli. Car Aleksander je došel že 5. t. m., t. j. v četrtek popoldne v Berlin in je bil od pruskega dvora in v Berlinu nazočih nemških vladarjev svečano sprejet. Sinoči ob 6. uri je imel cesar Franc Jožef v Berlin priti. O tem shodu daljših poročil še nemamo. K večjemu še zabiležimo poročilo v nekem dunajskem listu, da je angleški poslanik v Berlinu cesarja Vilhelma za razjasnila o političnih namenih shoda prosil in da je italijanski zastopnik z avstrijskim dolg pogovor imel.

Razne stvari.

* (K Preširnovi slavnosti) se je oglašilo že več narodnih društev, da se udeležijo po deputacijah s svojimi zastavami. Ljubljanski „Sokol“ in pevski zbor čitalnice se udeležita „in corpore“, od bratovskih Sokolskih društev na Notranjskem in od Gorenjskega Sokola se pričakuje obilna udeležba, kakor tudi od posameznih rodoljubov iz vseh krajev slovenske domovine. Na vodstvo južne železnice se je vložila nova prošnja, da se dovoli znižana voznina med Trstom in Ljubljano, ker na prvo prošnjo nij bila dovoljena, menda gledé na mešani vlak, kateri tako dojde v Ljubljano zjutraj eno uro pred odhodom gorenjskega vlaka. Na Zagrebško in Ptujsko stran veljajo izkaznice od Zidanega mosta naprej do Ljubljane. Nij dvomiti, da bode ta edina večja narodna slavnost letošnjega leta, katera gotovo enako zadeva vse verne sinove in hčerke matere Slovenije sijajna ter da se uresničijo besede, katere poje pesnik slavošpeva Stritar na čast Preširnu:

„Od daljnih strani, kjer Drava deroča,
Kjer Sava valove bistre vali,
Kjer Kolpa se vije, jadrna Soča
V jadransko morje peneča hiti,
Priromalo sem je ljudstvo izbrano
Na pesnika dom, v ljubezni mu vdano.“

* (Hrvatje pri Preširnovi slavnosti.) Iz Zagreba „Südslav. Corresp.“ poroča, da bodo tudi bratje Hrvati udeležili se slavnosti na čast Franca Preširna, ki bode 15. t. m. v Vrbi. Srčno dobrodošlico milim južnim bratom!

* (Ljutomerska čitalnica) napravi v nedeljo 15. septembra ob pol sedmi uri zvečer v svojih prostorih (g. Kavčičev hram) „besedo“ v spomin ustanovitve okrajne založnice ljutomerske. Na dnevnem redu je: 1. „Ravni pot najboljši pot“, vesela igra v enem djanji; 2. deklamacije; 3. petje; 4. godba in ples. Vljudo se vabijo gg. družabniki in drugi. Vstopnina 30 kr. za osobo. Odbor.

* („Slov. Gospodar“) piše, da smo o „Sloveniji“ predstavljali številke „lahkomišljeno kot strašilo“! — Kje se to bere v „Slov. Nar.“? Nikjer! Mi smo priobčili brez opombe referat kakor nam je bil poslan. O „strašilu“ nij nikjer govora, in če „Gosp.“ — preiskavajoč naša „sreča in obisti“ tako razlaganje v dotično poročilo poklada, lahko bi mu citirali znan pregovor.

* (Prof. Karel Glaser), ki je bil imenovan za prof. na novomeški realni gimnaziji, je resigniral na rečeno mesto, in je prevzel ponujano

mu službo profesorja na deželni realni gimnaziji v Ptuiju, katero z novim šolskim letom nastopi.

* (Odbor slovenskega učiteljskega društva), ki ima jako malo delavnih moči, deluje vendar prav neutrudljivo, da uredi vse potrebne priprave. Dobil bode naj brže tudi nekaj podpore od deželnih uradov v Ljubljani. Pa tudi slov. domoljubi naj bi k temu kaj pripomogli. Učitelji se bodo udeleževali iz vseh slov. pokrajin — pričakujejo se tudi od drugod. In mi jim tudi to priporočamo; kajti v Ljubljani naj bode za slov. učitelje duševno središče.

* (Okrajna založnica) v Ljutomeru imela bode v nedeljo 15. t. m. svoj prvi ustanovni občni zbor in sicer ob 3. uri popoldne v pisarnici okrajnega zastopa ali v čitalnici. Na dnevnem redu je: Volitev npravnega in gospodarskega odbora, ter druge društvene zadeve. Vabijo se vsi dosedaj oglašeni družabniki (okolo 150) in drugi, ki med tem časom pristopijo. Osnovni odbor.

* (Prišliste na svitlo) dve brošuri: „Nadaljevalno izobraževanje ljudskih učiteljev na Kranjskem“ in „Zur Lehrerfortbildung in Krain“, ki drznega nemškutarskega afterpedagoga pl. Gariboldija hudo pa zaslužno pobijate. Vse slovenske učitelje in prijatelje našega napredka opominimo na ti knjižici, ki branite čast slovenske šole, slovenskih učiteljev, slovenske literature, in posebno pa čast naših najvrlejših učiteljev Tomšiča in Praprotnika. Čisti dohodek pri razprodaji ovih knjižic namenjen je društvu „Šola v Idriji.“

* (Avskultantovskih služeb) je v okrožji graške višije deželne sodnije izprazenih 7 adjutiranih (1 na Štajerskem, 3 na Kranjskem, 3 na Koroškem) in več neadjutiranih; prošnje do 20. septembra pri predsedništvu višje sodnije.

* (Šolski darovi.) Ljubljanski prijatelji nemškutarskih šol so že nekaj „Schulpfenniga“ nabrali; ki ga bodo darovali svojim nemškutarskim privržencem učiteljem à la pl. Gariboldi, Epich, Putre in kar je takih revežev — na duhu. Slovenski učitelji naj bi takih darov ne sprejeli, ker se ne s pravim in poštenim namenom. Zatoraj bi pa prav bilo, da mi Slovenci počeli tudi darove za naše narodne šole nabirati. S tem naj bi se pečali tudi naši časopisi.

* (Rus — pisatelj italijanski.) Mlad Rus z imenom Marko Waldtuch je dal na svetlo italijansko tragedijo v petih činih z naslovom: „Giobbe“. To je menda prvi Rus, ki piše italijanske verze.

* (Umetnost na Ruskem.) Tekom bodoče sezone bodo v Petrogradu prišle štiri nove opere na oder. Te so: „Jermak“ od de Santis-a, „Psko vidjanka“ od Korsakova, „Boris Godunov“ od Musovskega, in „Optojnik“ od Čajkovskega.

* (Avstrijsko pravosodje.) Meščana Štasny in Novak iz Roudnice na Češkem sta bila pred štirimi meseci zaradi veleizdajev preiskovalni zapor dejana. Po minolih štirih mesecih nij sodnija še nobenega dokaza v roke dobila za veleizdajsko delovanje omenjenih dveh meščanov in zaprta dva moža sta bila te dni iz ječe izpuščena. Vpraša se lahko, kaj je boljše: ali biti zaprt kot obsojenec ali sedeti v preiskovalnem zaporu? Vsekako pa se iz tega dogodka vidi, da ima avstrijski sodnik v paragrafih kazenskega zakonika sredstvo tudi popolnem nedolžnega kaznovati, ako mu je nemil. Dene ga pač v preiskovalni zapor, kjer ubogi „hudodelnik“ mesece in mesece sedeti mora; po mnogih mesecih pa se naenkrat zaprtemu pove, da proti njemu nij dokazov, da je prost. Kdo pa moža odškoduje za toliko kračenje osobne svobode, morebiti za zdravje, premoženje in celo — za življenje? Naj zapirajo priproste hudodelnike; politične „hudodelnike“ zapirati pa naj bi nikakor ne bilo pripuščeno.

* (Dar kralja italijanskega nemškemu cesarju.) Kralj Viktor Emanuel je cesarju Vilhelmu dva mlada leva podaril, katera sta 2. t. m. v Berlin došla.

* (Veliki zvon za dom v Kölnu,) najkrasnejši (sicer še ne popolnem dovršen) spominek gotiške staviteljske umetnosti, bode 500 centov

težek in vlit iz topov po Nemcih v zadnji vojski Francozom vpljenjenih. Zvon bo tako širok, da pravijo, da bode moral biti izdelovan v Kölnu samem zato, ker bi ga drugače skoz mestna vrata ne mogli spraviti. In še zaradi drugega uzroka pravijo strokovnjaki, da bode zvon treba v Kölnu liti — namreč, ker se je bati, da nobeden železnični voz in nobeden tamošnjih mostov nij dosti močen, da bi zvon nesel. Znano je, da je nemški cesar Vilhelm topove za oni zvon daroval.

* („Novice“), v zadnjem listu pišejo, da stasi „Slov. Narod“ in ljubljanski „Tagblatt“ v „srečnem edinstvu“! To veruje dr. Kleččplaz; a drugi ljudje so, to bravši, rekli o „Novičarjih“: ti ljudje so vseskozi hudobni, ali pa so Sicer pa se je, kakor se iz Ljubljane poroča, v zadnjič vložila na c. k. deželno vladno na Kranjskem prošnja, naj se v deželni posilni delavni oddel za blazne ali znorele ustanovi, ker v dozdanjo ljubljansko norišnico zavoljo prenapolnenja ne more nihče več vzeti biti.

Vabilo

k

Preširnovi slavnosti

v Vrbi na Gorenjskem

15. septembra t. l. ob 11h dopoldne.

Program:

1. Slavnostni govor g. dr. J. Razlaga-a.
2. Odkritje spomenične ploše na Preširnovi rojstveni hiši in blagoslovljenje go g. župniku L. Pintar-ju iz Breznice.
3. „Na Preširnovem domu“, slavošpev, spisal J. Stritar, zložil dr. B. Ipavec za zbor, čveterospev, tenor- in bariton-solo;
4. „Strunam“, besede Fr. Preširna, napev Dav. Jenka;
5. „Soldaška“, besede Fr. Preširna, napev dr. B. Ipavca;
6. Končni govor g. prof. J. Zupana-a.

V Ljubljani, 1. septembra 1872.

Odbor društva slovenskih pisateljev.

Deležniki slavnosti se iz Ljubljane odpeljejo 15. septembra ob 7h zjutraj z gorenjskim vlakom do postaje Lesce-Radojica, odkoder se društvo podá ob 10. uri v bližnjo Vrbo. Po končani slovesnosti je odhod v Bled, kjer bo skupni obed in popoldne veselica.

Izkaznice za znižano vožnino na južni in Rudolf-ovi železnici od vseh postaj med Beljakom-Mariborom-Ljubljano in Trebižem se dobivajo pri dotičnih čitalnicah in pri odborniku pisateljskega društva g. Josip Nollu-u v sobi dramatičnega društva (čitalnica) v Ljubljani od 5. sept. naprej.

Gospodarske stvari.

— Razstave goveje živine bodo v tem mesecu v nekaterih krajih na Štajerskem; na slovenskem Štajerskem bode 24. septembra za breški in severiški okraj taka razstava v Rajhemburgu, in 28. septembra v Marenbergu. — Darila za konje se bodo delila 9. sept. v Ljutomeru, 10. in 13. sept. v Cmureku, 14. sept. v Brežicah, 13. in 15. sept. v Celji, 14. in 16. sept. v Mozirji, 16. in 17. v Slovenjem Gradcu.

Tržne cene.

V Trstu. Pšenica 7 gld. 10 kr., rž 5 gld. 25 kr., turšica 4 gld. 10 kr., ječmen 4 gld. 30 kr., oves 2 gld. 50 kr., fižol 6 gld. 50 kr., bob 6 gld., maslo 51 gld. 50 kr., loj 27 gld. 50 kr., vinski kamen 20 gld., cunje 11 gld. 75 kr., žima 43 gld., knoper 10 gld.

V Ljubljani. Pšenica 6 gl. 40 kr., rž 3 gl. 40 kr., soržica 5 gld. 20 kr., turšica 4 gld., ječmen 2 gld. 80 kr., proso 4 gld. 50 kr., ajda 4 gl. 10 kr., oves 2 gld. 10 kr., vagan krompirja 1 gl. 90 kr.

V Novem mestu. Pšenica 6 gld., rž 4 gl. 40 kr., oves 1 gld. 70 kr., soržica 5 gld. 30 kr., turšica 4 gld. 30 kr., vagan krompirja 2 gld., fižol 6 gld., maslo 50 kr., salo ali špeh 30 kr., seno 1 gld. 80 kr., slama 80 kr.

V Mariboru. Pšenica 6 gld. 40 kr., rž 3 gld. 90 kr., ječmen 3 gld. 50 kr., oves 1 gld. 85 kr., turšica 4 gld. 50 kr., ajda 4 gld. 90 kr., proso 4 gl. 10 kr., vagan krompirja 1 gl. 40 kr., maslo 54 kr.

V Celji. Pšenica 6 gld. 50 kr., rž 4 gld., oves 2 gld. 20 kr., turšica 4 gld. 10 kr.

V Ptui. Pšenica 5 gld. 50 kr., rž 3 gld. 60 kr., oves 1 gld. 70 kr., turšica 4 gld.
V Varaždinu. Pšenica 5 gld. 80 kr., rž 3 gld. 85 kr., ječmen 2 gld. 90 kr., oves 1 gld. 85 kr., turšica 3 gld. 85 kr.

Dunajska borsa 6. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gld. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71 " 30 "
Napol.	8 " 71 "
C. k. cekini	5 " 24 "
Srebro	107 " 75 "

Dvoje deklet (173—1)

se sprejme v popolno preskrbljenje, na željo se jima daje poduk v igranju na glasovir in v ročnih delih. Povpraša naj se v otroškem vrtu (Kindergarten) **Mine Berdajs** v Mariboru.

En izurjen odvetniški koncipijent,

vešt Slovenec, dr., želi svoje mesto premeniti. Advokati, kateri na koncipijente reflektirajo, naj izvolijo poslati pisma uredništvu „Slov. Naroda“, katero iz postrežnosti posreduje.

Vzajemna hipotekarna zavarovalna banka

na Dunaji, Wallfischgasse Nr. 10.

Kapital v akcijah štiri milijoni goldinarjev av. velj.

emitira od 15. julija 1872 naprej:

blagajnične liste

v oddelkih od gld. 5000, 1000, 500, 100, 50

s 6 1/2	percentnimi obrestmi pri 90dnevem napovedanju,
" 5 1/2	" " " " " " " "
" 4 1/2	" " " " " " " "
" 3 1/2	" " " " " " " "
" 2 1/2	" " " " " " " "
" 1 1/2	" " " " " " " "
" 1/2	" " " " " " " "

Obresti se na željo P. T. vložnikom naprej plačujejo.

(133—9)

Upravni odbor.

brez zdravila

Na prsni in pljučah

bolani se po naravnem potu tudi v obupnih in od zdravnikov za neozdravljive razglašeni slučajih radikalno ozdravljajo

brez zdravila.

Po natančnem popisu bolezni pove pisмено več

Dir. J. H. Fickert, Berlin.

Wall-Strasse No. 23.

Honorar 5 gld. a. v., ki se naj pismu priloži.

(162—2) brez zdravila

Janežičeva slovstvena dela.

Ker dobivam od mnogih strani napačna književna naročila, dajem na znanje, da imam jaz samo sledeča Janežičeva slovstvena dela v založbi in po pristavljeni ceni na prodaj:

A. Janežič: Deutsch-slovenisches Taschenwörterbuch (nemško-slovenski slovar). Drugi pomnoženi natis. 1867.	gld. kr. 2 —
" Slovenska slovnica za Slovence. 4. natis. 1869.	1 12
" Cvetnik slovenske slovesnosti. Berilo za više gimnazije in realke. 3. natis. 1870.	1 60
" Cvetnik. Berilo za niže gimnazije. I. del. 2. natis. 1867.	— 70
" Cvetnik. Berilo za niže gimnazije. II. del. 1. natis. 1867.	— 70
" Kratek pregled slovenskega slovstva.	— 30
J. Šmid: Zgodovinski katekizem. Tri deli (952 strani).	2 —

Ob enem opominam, da Janežičeva slovnica za Nemce (Slovenisches Sprach- und Uebungsbuch) 8. natis 1872, nemam več jaz v založbi, ampak Češko-Till-ova bukvarnica v Ljubljani. (168—2)

Edv. Liegelova knjigarnica v Celovcu.

V tisočerihi slučajih sijajno izkušano!

V pljučnih boleznih nepresegljivo!

Gospoda dvornega zalagarja

(115—5)

JAN. HOFF-a centralna zaloga,

Dunaj, 11 Kärntnerring 11.

Ludm. irau, 29. marca 1872. Prosim Vas najuludnejše še za 30 steklenic sladolečnega zdravilnega piva in za 3 kartone prsnih sladovih bonbonov, kakor navadno po pošti s povzetjem. Prosim Vas, izvršite to malo naročilo prav hitro, ker sem na Vaše sladove preprate, ki izvrstno delujejo na moja oslabela pluća, že navajen.

Franc Sedlacek.

V Ljubljani pri gosp. Martinu Golobu. — V Lpavi pri g. Ant. Déperis-u.

Izvrsten učinek HOFF-ovih sladovih preparatov.

Borzni komptoar in menjavnica

dunajske komisijonske banke

Schottenring 18,

prejema vse kakor koli imenovane bankne, menjaške, in borzne posle.

Naročila na tukajšnjem trgu in iz provlncije se jako naglo, rečno in promptno izvršujejo in se vrednostni papirji in valute po borznem komptoar kupljene z obzirom na vsakokratno stanje denarnega trga pod najbolj cenimi pogoji obdeljujejo.

Poslovne prostornosti so vsak dan od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer brez prenehanja občinstvu odprte.

(131—13)

Gradec
Sporgasse.

J. PURGLEITNER

lekarnica „pri jelenu“ v Gradcu.

Janez Eichler, lekarnica, St. Leonharderstrasse, Gradec, Bankalarijevi dediči, lekarnica v Mariboru, Franc Rauscher, lekarnica v Celji, Karagyma, lekarnica v Ptui, Peter Birnbacher, lekarnica „pri obelisku“ v Celovcu.

kom mil in koristen, temuž starim, hromim, na pljučah boanim ljudem potreben, javnim govornikom in pevcem ugoden pomoček proti kosmatemu glasu ali celo hripavosti.

Engelhoferjeva esencija za muskule in živce

iz aromatičnih planinskih zeli,

proti revmatičnim bolestim v licu in udih, proti glavobolu, omoci, šumenju po ušesih, trganju po križu, slabosti udov, posebno pri silnem delanju in hojenju, proti občni slabosti živcev in trupla, bodanju na sčrani, hemoroidnim bolestim in posebno proti slabosti spolnih delov in po njej začasno ugroženi nemoči.

1 steklenica 1 gld.

Dr. Schoepfferjeva Hienfongova esencija.

Ta esencija je radikalno zdravilo za vse bolezni v želodecu in prebavljanju. Ako se po 15 do 20 kapljic, v prvih slučajih žličico za čaj enkrat in do doseženega vspela večkrat vzame, pomaga precej za želodčev krč, koliko, napihovanje, telesne bolečine in slabo prebavljanje. Ako se vsak dan rabi, odpravi vse bolezni spodnjega trupla, razvedri duha in okrepeča živce. Lišaj in druge trdovratne kožne bolezni se naglo in brez nevarnosti ozdravijo, ako se vsak dan po 4—6krat koža s to esencijo podrgne. — Več v poduku o rabljenju.

1 steklenica 60 kr.

z ipodfosforičnokislega apna po Grimault-u v Parizu.

To novo zdravilo je priporočeno za zdravljenje sušice, naduhe, plučne tuberkuloze, strdenje jeter in odpravi na iznenadljiv način najznamenitejše prikazni takih bolezni.

Pod njegovim vplivom se potolaži kašelj, ponočno potenje izgine in bolnik dobi v najkrajšem času zdravje in zdravo podobo.

Slabotnim otrokom krepeča kosti.

Steklenica 1 gld.

Gastl-ov kri čisteč čaj.

1 paket 50 kr.

Stomatikon,

Ustna voda od dr. Brunna, zdravnika za zobe.

Ako se ena žlica te ustne vode v kupico vlije, dobro je za snaženje zob, kakor tudi za izplakovanje ust, odpravi slab duh iz njih, posebno pri votlih in gnjilih zobeh in oživi in okrepeča zobno meso.

1 steklenica 88 kr.

Dr. Wuchta-jeva maža iz zelišč.

Javna zahvala.

Koncem podpisani je dolgo časa imel tako hud protin v obeh nogah, da je samo z dvema bergljama se gibati mogel. Po mnogovrstnem zdravljenju, med tem tudi zdravilne kopeli, svetovali so mi med dr. Wuchta-jevo mažo iz zelišč iz lekarnice „pri jelenu“ gospoda Jožefa Purgleitnerja v Gradcu. Samo štiri tedne sem to mažo rabil in bil sem prost svojih bolečin in sem tudi toliko okreval, da mi nij bilo treba bergelj ter sem mogel že hoditi samo s pomočjo palice po svojih opravkih.

Čutim se zato dolžen, vsem, ki imajo tako bolezen, najgorkeje priporočati, naj rabiyo to skrajno dobrodejno mažo.

Gradec, 22. septembra 1863.

Jožef Loder, gostilničar.

Matija Pilz, kot priča.

L. G. Hochecker, kot priča.

Opazovanja vredno.

Nad štirideset let sem služil pri vojakihi v vseh razmerah, izvrševal najrazličnejše opravke po pisarnicah, kakor tudi v vojski, kakor tudi pri katastru in vojaškem mapiranju itd., in vsled tega sem dobil zraven mnogotere rane in udarce, med temi dve krogli, kar mi je pripravilo razne slabosti kot: gluhoto, hromost, zakrite hemoroide in preseljajoči se revmatizem, zdaj sem pa že dolgo vsled rabljenja med dr. Wuchta-jeve maže iz zelišč brez maščobe in smole popolnem ozdravil; zato sem napoten to necenljivo zdravilo zaradi njegove posebne in gotove zdravilne moči vsem vojaškim tovarišem najbolje priporočiti.

Gradec, 5. aprila 1869.

Jožef pl. Anacker, c. k. major.

1 steklenica 1 gld.

(118—10)